

գլխավորին իշխանութիւնը. աս դրութիւնս կ'ըսուի կայսրաճապետական կառավարութիւն, որ միջին դարու մէջ գրեթէ բոլոր Եւրոպայի կառավարութիւնն էր, և դեռ քանի մը տեղ կը գտնուի. ասով կը կառավարուին ամենայն անբաղաճականացեալ ժողովուրդք և Ովկիանիայի վայրերնի ժողովուրդները, ինչպէս նաև Ամերիկէիներն ու Ասիայիները:

Այս ամէն յիշատակած պետութիւնն իս ըստ իրենց տէրութեանն, ըստ կառավարութեան կերպին և ըստ անուան իրենց գլխոյն, կ'ըսուին կայսրութիւն, միապետութիւն, քաղաշրջութիւն, մեծ դքսութիւն, դքսութիւն, իշխանութիւն, կոմսութիւն, լանտկրաւթութիւն, իսկոմսութիւն, իմամութիւն, շէրիֆութիւն, հասարակապետութիւն, դաշնակցութիւն, և այլն, և այլն:

Վերջիններուն նկատմամբ պէտք է գիտնալ որ հասարակապետութիւնն այլ և այլ անուններ ունի. ինչպէս ևսահանգ, վիճակ, ազատ քաղաք, և այլն:

Դաշնակցութեան դրութիւնը միութիւն մ'է այլ և այլ անկախ նահանգաց

իրենցմէ ընտրուած գերագոյն գլխոյ մը տակ, որ աւելի կամ նուազ իշխանութիւն ունի հասարակաց կարգը պահելու և արտաքին թշնամեաց դէմ պաշտպանելու զիրենք:

Դաշնակցութեան դրութեան մէջ հարկ է զանազանել Դաշնաշրջալ Տէրութիւնը (Stato federale) և Տէրութեանց դաշնակցութիւնը (Confederazione di Stati). Միացեալ նահանգները հիւս. Ամերիկոյ մէջ թերևս առաջին կերպին օրինակն են, որուն նմանութեամբ ձևացան Ռիոյ տէ լա Բլադայի և Ամերիկոյ այլ և այլ դաշնակցութիւնները: Պէտք է այս կարգիս մէջ սեպել նաև Զուիցերիոյ դաշնակցութիւնն ալ, որուն ժազումը հին է: Գերմանական դաշնակցութիւնն երկրորդ տեսակին օրինակն է, այսինքն Տէրութեանց Դաշնակցութիւնն ըսուածին. այս երկու տեսակ Դաշնակցութիւններն կազմող զանազան մասերը շատ այլ և այլ կերպ կառավարութիւն կրնան ունենալ:

ԵՒԳԵՆԻՍ ՊԱԼՊԻ

Գ Ա Ր Ո Ւ Ն

Գ Ե Ղ Օ Ն Ք

Յօդ եւ 'ի ջուր եւ ընդ երկիր զեղու սեր.
ԲԵՆԴՐԱՐԳԱ

Հովիւ մի

Ո՛վ դու պարարտ հօտի խաշանցդ հովուուհի,
Եթէ այսրէն ըստ գիպուածոյ ինչ տեսեր
Զանցս ընթացից փախուցելոյ երբնջի:

Իբր ըզմաշեալ լուսնի բերէ ըզպատկեր
Ուլանըն գեղ, իսկ դոյն մորթոյն ըսպիտակ,
Բայց ունելով լոկ թոյրաթուխ նիշ յազդեր:

Խուռն ըզկողիւքն խոյացան բովանդակ
Մեղուք բլլրին, եւ զօրն ի բուն վայրապար
Արկեալ խընդիր, արդ կամ ահա խոնջ վաստակ:

Հովնառնիկ

Ընդ եզր ընդ այս չէանց բընաւ նախրաց պար.
Այլ որպէս միշտն՝ ընդ հանգրրուանն ի ժամն արդ
Երինջ քոյին անշուշտ անդրէն դարձ արար:

Արդ ի դալարդ ըսփիռ պըճնեալ ծաղկազարդ
Ընդ վերադարձ պայծառ աւուրց, եկ բազմեաց
Ի հեշտաշունչ մեղմիկ օդոյն սիւզ զըւարթ:

Ի մախաղէդ ըզքաղցրաձայնդ առ ի բաց
Ջընտեկ սրբինդ, եւ կաշկանդեա զերդ կամք են
Զոգիս համայն, ըզբնաւ բերկրեալ զարարած:

Հովիւն

Ահա բազմիմ. եւ զըլանալ քաւ յինէն
Զոր ինձ աստուածքն պարգեւեն մարդասէրք
Առ քաղցըր բանս եւ առ հայցուածն որ ի քէն,
Իւ արեգակն ընթանայցէ, կացցեն զետք:

Դաշտք դալարագեղք, բլլուրք ծաղկաբերք,
Պարեկք խորափիտք, մենաւոր անձաւք,
Աղէ տուք ողջոյն օդոյն անուշակ
Որ ածեն այսրէն զեղանակ զըւարթ:

Ո՛չ եւս այլ լըսի ի թաւ անտառին
Խորտակիչ բընոց հողմ մըրըրկալից,
Այլ դաշնակաւոր երգոց եւ ձայնից
Շուրջ քաղցրանըւագ ծաւալի հընչիւն:

Ծագէ արեգակն ի մայրեաց բլլրոյն,
Ի սրբբանըշոյլ լոյս գեղապարոյր.
Եւ ահա զարթնու բընութիւն տըխուր,
Ջըմբեալն ի թըմբիր եւ ձըմեռնահար:

Պըսակին ի դեղ դալար փափկասուն
Լեռնաբերձ կատարք, խորածորք հովտաց.
Պըճնին յերերուն ոստ տերեւազգեաց
Մայրք անտառախիտք՝ պաղեալք սառնահար:

Ըզցըրտասառոյց բեռնըն թօթափեալ
Դետք երագընթացք վազեն ճեպըշտապ,

Եւ ջուրցն հոսանաց մօտ քերեալ զափամբ,
Զարդարին եղերք վառ ծաղկածաւալ:

Նաւաղն ի բացէ թողեալ ըզցամաք,
Յանդոյր կեղակարծ՝ սրբտիւն ապաստան,
Պարզէ զառագաստս ի հանդարտութեան
Ընդ անծանօթ ուհի ալեացն անդընդոց:

Հաւք յիւրեանց դադարս առնեն վերադարձ,
Եւ անդեայք դառնան ի մարգագետին,
Գայ ընտելական սըղոխ զեփիւռին
Ի մայրս անտառին՝ ի հողմոց տատան:

Եւ ի համօրէն արծարծի մարդիկ
Հոգեռանդն աշխոյժ՝ յորդորիչ մըտաց
Ի հեշտ վայելումն անմեղ քաղցրութեանց,
Զոր ածեալ Ապրիլ պարզեաց ընդ երկիր:

Որ ի սերկեանս օդք քաղցրասիւք շընչէին
Ըզմիջաւուրք, յոր բերկրէին հօտք անդեայք,
Ընդ մարգ դալար եւ ընդ բլլուր ծաղկածին,

Եւ ձայն ալեաց ծովեզերաց, եւ շառաչք
Հեղեղասաստ ուղիսից զափամբք քարախիտ,
Ո՛չ յիս բերկրանս ազդեն երգոյս հանգունակ:

Այլ միասակար շոգի պատէ ըզսոճիդ.
Դարձցուք ի շէնս ուստ ամբառնայ ծուխն ահա.
Գիշերավարն յառնէ, ծածկի արփենիդ,

Եւ ի լերանց մըռայլ ըստուեր իջեալ գայ:

Բարթուղիմէոս Մեսդիկի

ՔԱՐԳՄ. Հ. ՍԱՄ. ԿԱՅՍԵՐԵԱՆ

